

Dosarul nr. 2ra-1081/2022
2-19059996-01-2ra-08082022

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Călărași (V. Negurița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (L. Pruteanu, I. Țurcan, Iu. Cotruță)

Î N C H E I E R E

19 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Tatiana Cibotă, reprezentată de avocatul Țurcan-Donțu Arina,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Cibotă împotriva lui Lazari Ion, Lazăr Valentina, intervenient accesoriu notarul public Dașchevici Victoria cu privire la constatarea nulității absolute a contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață, anularea certificatului de moștenitor testamentar, anularea testamentului și prelungirea termenului acceptării succesiunii, împotriva deciziei din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 05 februarie 2019, Cibotă Tatiana a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Lazari Ion Chiril cu privire la constatarea nulității absolute a contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață nr. 4616 din 23.08.2016, anularea certificatului de moștenitor testamentar nr. 2625 din 20.05.2014, prelungirea termenului acceptării succesiunii după decesul lui Lazari Chiril.

În motivarea acțiunii a indicat că la 19 august 2013 a decedat tatăl său, Lazari Chiril, nu s-a cunoscut faptul că defunctul a lăsat toată averea mamei sale, Lazari Liudmila.

Ulterior, la 30 august 2018, a decedat mama reclamantei, Lazari Liudmila, la 06 septembrie 2018 de către notarul public Cheșcu Hristofor fiind eliberat certificatul de moștenitor.

Conform certificatului eliberat de Agenția Servicii Publice din 07 septembrie 2018 se atestă faptul că Lazari Ion este proprietar al casei de locuit și terenului aferent pentru construcții situate pe adresa or. Xxxx, în baza contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață nr. 4616 din 23 august 2016.

Menționează că părinții săi, Lazari Chiril și Lazari Liudmila, nu au anunțat-o despre întocmirea unui astfel de contract din motiv că permanent se plâneau pe

acțiunile pârâtului care nu-și onora obligațiile nici de fiu, nici obligațiile rezultate din contractul de înstrăinare cu condiția de întreținere pe viață.

A solicitat constatarea nulității absolute a contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață nr. 4616 din 23 august 2016 pe numele lui Lazari Ion, anularea certificatului de moștenitor testamentar nr. 2625 eliberat la 20.05.2014 pe numele Liudmillei Lazari și prelungirea termenului acceptării succesiunii de către reclamantă în privința patrimoniului succesoral rămas în urma decesului tatălui pentru realizarea dreptului la moștenire.

La 22 mai 2019, Tatiana Cibotă s-a adresat în Judecătoria Strășeni, sediul Călărași cu altă cerere de chemare în judecată împotriva lui Lazari Ion, Lazari Valentina, intervenient accesoriu, notarul public Victoria Dașchevici cu privire la declararea nulității testamentului nr. 1971 din 04.04.2018 (f.d. 84-85, vol. I).

În motivarea acțiunii a indicat că, după decesul mamei sale, Lazari Liudmila a aflat că la 04.04.2018 ultima a autentificat un testament nr. 1971 prin care a testat toată averea sa în cote-părți egale fiicei Lazar Valentina și fiului Lazari Ion.

Consideră că, testamentul din 04.04.2018 este viciat din motiv că mama sa era grav bolnavă ca urmare a aplicării forței fizice de către fiul său, Lazari Ion, iar dânsa a fost indusă în eroare privitor la natura și esența actului juridic oformat și autentificat.

Susține că, starea psihologică a testatoarei Lazari Liudmila nu permitea înțelegerea de către ultima a esenței actului juridic semnat, în drept fiind invocată nulitatea actului juridic afectat de eroare în temeiul art. 339 din Codul civil.

Prin încheierea nr. 2-455/2019 din 19 august 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași s-a dispus conexarea într-un singur proces a ambelor cauze civile pentru examinare de către instanța sesizată mai întâi (f.d. 109, vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași din 04 septembrie 2020, a fost respinsă cererea de chemare în judecată a reclamantei Cibotă Tatiana împotriva lui Lazari Ion, Lazăr Valentina, intervenient accesoriu notarul public Dașchevici Victoria cu privire la constatarea nulității absolute a contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață nr. 4616 din 23.08.2016, anularea certificatului de moștenitor testamentar nr. 2625 din 20.05.2014, anularea testamentului nr. 1971 din 04.04.2018 și prelungirea termenului acceptării succesiunii după decesul lui Lazari Chiril, ca fiind nefondată.

Prin decizia din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Tatiana Cibotă cu menținerea hotărârii Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași din 04 septembrie 2020.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a apreciat ca fiind justă și întemeiată concluzia instanței de fond potrivit căreia, Cibotă Tatiana nu a prezentat probe care ar confirma omiterea termenului de acceptare a succesiunii după decesul tatălui său din motive întemeiate or, aceasta a cunoscut cu certitudine despre decesul tatălui său, a fost prezentă la înmormântare, plecând peste hotare peste 12 zile de la data decesului, timp în care a avut posibilitatea de a depune la notarul declarație de acceptare a succesiunii.

De asemenea a notat că în partea pretenției privind anularea certificatului de moștenitor testamentar, sunt aplicabile prevederile moștenirii testamentare, testamentul fiind actul juridic de dispoziție unilateral, revocabil și personal prin care testatorul dispune cu titlul gratuit pentru momentul încetării sale din viață, de toate bunurile sale sau de o parte din ele, așa cum statuează art. 1449 din Codul civil (în

vigoare la data producerii faptului juridic). Astfel, Colegiul a apreciat ca fiind corectă și soluția privind respingerea cerinței de anulare a certificatului de moștenitor testamentar nr. 2625 din 20 mai 2014 întocmit pe numele lui Lazari Liudmila, după decesul lui Lazari Chiril or, certificatul de moștenitor testamentar a fost emis cu respectarea exigențelor legale, în temeiul testamentului nr. 4493 din 05 august 2013, a cărui valabilitate nu a fost contestată în prezentul proces.

Instanța de apel a relatat că contractul de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață contestat, întrunește toate condițiile de valabilitate ale actului juridic-consimțământ, obiect, cauză și formă. Prin urmare, la momentul semnării contractului, a cărui nulitate se solicită, Lazari Liudmila conștientiza acțiunile sale, își dădea seama de urmările lor și le dorea în mod deliberat, respectiv nu poate fi acceptat temeiul de nulitate a actului juridic invocat de Cibotă Tatiana, privind lipsa discernământului la încheierea contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață.

Cu referire la pretenția privind anularea testamentului nr. 1971 din 04 aprilie 2018, instanța ierarhic inferioară a menționat că în momentul perfectării testamentului, Lazari Liudmila nu a fost indusă în eroare or, probe privind utilizarea mijloacelor viclene, de către partea adversă, la întocmirea acestuia nu au fost prezentate instanței de judecată. Prin urmare, Colegiul a constatat faptul că testamentul din 04 aprilie 2018 a fost întocmit în corespundere cu voința testatorului, care s-a prezentat în fața notarului și a declarat că conștientizează acțiunile sale și dorește testarea patrimoniului său fiului Lazari Ion.

La 16 iulie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Cibotă Tatiana, reprezentată de avocatul Țurcan-Donțu Arina a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei decizii noi privind admiterea integrală a acțiunii (f.d.90-99, vol.III).

În motivarea recursului a manifestat dezacordul cu decizia instanței de apel a reiterat argumentele indicate în cererea de apel.

În opinia recurentului, normele de drept material au fost încălcate și aplicate eronat atât de către instanța de fond, cât și de către instanța de apel prin interpretarea în mod eronat a legii și aplicarea unei legi care nu trebuia să fie aplicată.

A notat că, aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, fiind comise erori grave din partea instanței de apel care au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 17 mai 2022.

La 12 iulie 2022, prin intermediul oficiului poștal a fost expediată în adresa participanților la proces decizia motivată (f.d. 81, vol. III), însă confirmarea recepționării deciziei lipsește la materialele cauzei.

Astfel, Colegiul constată că, recursul depus de Cibotă Tatiana, reprezentată de avocatul Țurcan-Donțu Arina la 16 iulie 2022, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

La 08 august 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 140, vol. III).

La 15 august 2022, Lazari Ion, reprezentat de avocatul Secui Silvia a depus referință pe marginea recursului declarat, solicitând respingerea recursului.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs,

întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Cibotă Tatiana, reprezentată de avocatul Țurcan-Donțu Arina, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Tatiana Cibotă, reprezentată de avocatul Țurcan-Donțu Arina.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Galina Stratulat

Victor Burduh